

۴-۱- جهان

۴-۱-۱- مصرف انرژی‌های اولیه

در سال ۲۰۰۷، مصرف انرژی‌های اولیه^(۱) در جهان به ۱۱/۱ میلیارد تن معادل نفت رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶، ۲/۴ درصد افزایش داشت^(۲). از کل مصرف انرژی‌های اولیه جهان ۱۰/۴ میلیارد تن معادل نفت مربوط به کشورهای غیر اوپک و ۰/۷ میلیارد تن معادل نفت مربوط به کشورهای عضو اوپک بود. مصرف انرژی‌های اولیه در کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) در سال ۲۰۰۷ به ۵/۶ میلیارد تن معادل نفت رسید. در سال مورد بررسی، بیشترین سهم از مصرف انرژی‌های اولیه در جهان مربوط به نفت (۳۵/۶ درصد) و کمترین مصرف مربوط به انرژی هسته‌ای (۵/۶ درصد) بود.

مصرف انرژی‌های اولیه در ایران در سال ۲۰۰۷، بالغ بر ۱۸۲/۹ میلیون تن معادل نفت بود که نسبت به سال ۲۰۰۶، ۱/۸ درصد افزایش نشان می‌دهد. انرژی‌های اولیه مورد مصرف در ایران عمدتاً شامل نفت و گاز طبیعی هستند و سایر انرژی‌ها سهم قابل توجهی را در مصرف انرژی‌های اولیه ندارند.

در سال ۱۳۸۶، متوسط قیمت جهانی نفت خام افزایش قابل ملاحظه‌ای داشت. رشد تقاضای نفت به ویژه در چین و هند، پایین بودن ظرفیت مازاد تولید، کاهش سطح ذخیره‌سازی نفت خام و بنزین در آمریکا، تحولات سیاسی- نظامی در خاورمیانه، تداوم موضوع هسته‌ای ایران، ناآرامی‌ها در نیجریه، وقوع توفان در حوزه کاراییب و کاهش ارزش دلار آمریکا در مقابل ارزهای معتبر جهان از جمله عوامل مهم افزایش بهای نفت خام در بازار جهانی در این سال بودند.

اوپک در راستای تثبیت بهای نفت در بازار جهانی، در اجلاس مورخ ۲۱ شهریور ۱۳۸۶ (۱۱ سپتامبر ۲۰۰۷)، میزان تولید سازمان را بدون تعیین سهمیه برای کشورهای عراق و آنگولا، به میزان ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش داد. این تصمیم از ۱۱ آبان ۱۳۸۶ (اول نوامبر ۲۰۰۷) به اجرا درآمد. در آخرین اجلاس اوپک در سال ۱۳۸۶ که در تاریخ ۱۳ بهمن ۱۳۸۶ (اول فوریه ۲۰۰۸) در وین برگزار شد، اوپک سقف تولید سازمان را بدون تغییر تصویب نمود و آن را متناسب با میزان تقاضا و کافی دانست.

جدول ۴-۱- مصرف انرژی‌های اولیه در سال ۲۰۰۷

(میلیون تن معادل نفت)

نفت	گاز طبیعی	زغال سنگ	انرژی هسته‌ای	برق‌آبی	جمع کل
۳۶۴۳/۲	۲۳۲۲/۰	۳۱۴۷/۹	۶۲۲/۰	۶۸۴/۱	۱۰۴۱۹/۳
۲۲۴۹/۰	۱۳۱۶/۹	۱۱۸۴/۳	۵۲۰/۶	۲۹۵/۶	۵۵۶۶/۴
۳۰۹/۶	۳۱۵/۷	۲۹/۶	۰/۰	۲۵/۱	۶۸۰/۰
۷۷/۰	۱۰۰/۷	۱/۱	۰/۰	۴/۱	۱۸۲/۹
۳۹۵۲/۸	۲۶۳۷/۷	۳۱۷۷/۵	۶۲۲/۰	۷۰۹/۲	۱۱۰۹۹/۳

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸

۱- شامل نفت، گاز طبیعی، زغال سنگ، انرژی هسته‌ای و برق‌آبی می‌باشد.
 ۲- درصد تغییر از ارقام کامل محاسبه شده است.

۴-۱-۲- ذخایر اثبات شده نفت خام

اثبات شده نفت خام کشورهای غیر اوپک نیز معادل ۳۰۳/۲ میلیارد بشکه بود که ۲۴/۵ درصد از ذخایر نفت خام جهان است. سهم ایران از ذخایر اثبات شده جهان حدود ۱۱/۲ درصد می‌باشد. شایان ذکر است که بیشترین ذخایر نفت جهان (حدود ۷۵۵/۳ میلیارد بشکه) در منطقه خاورمیانه واقع است.

در سال ۲۰۰۷، ذخایر اثبات شده نفت خام جهان معادل ۱۲۳۷/۹ میلیارد بشکه بود که نسبت به سال ۲۰۰۶ حدود ۰/۱ درصد کاهش نشان می‌دهد. در این سال ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای عضو اوپک حدود ۹۳۴/۷ میلیارد بشکه بود که ۷۵/۵ درصد از ذخایر جهان را تشکیل می‌دهد. میزان ذخایر

جدول ۴-۲- ذخایر اثبات شده نفت خام

(میلیارد بشکه)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال		
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۵
غیر اوپک	۲۴/۵	۲۴/۶	-۰/۴	۳/۴	۲۹۴/۳
کشورهای عضو OECD	۷/۱	۷/۲	-۱/۳	۹/۰	۸۱/۸
اوپک	۷۵/۵	۷۵/۴	-۰/۱	۱/۰	۹۲۶/۱
ایران	۱۱/۲	۱۱/۲	۰/۰	۱/۰	۱۳۷/۵
جهان	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۰/۱	۲/۰	۱۲۲۰/۴

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸

۴-۱-۳- عرضه و تقاضای نفت

به ۸۵/۸ میلیون بشکه در روز رسید. به این ترتیب، در این سال به طور متوسط ۱/۰ میلیون بشکه در روز از ذخیره‌سازی نفت کاسته شد.

در سال ۲۰۰۷، عرضه جهانی نفت با ۰/۵ درصد افزایش به ۸۴/۸ میلیون بشکه در روز و تقاضای جهانی نفت با ۱/۴ درصد رشد

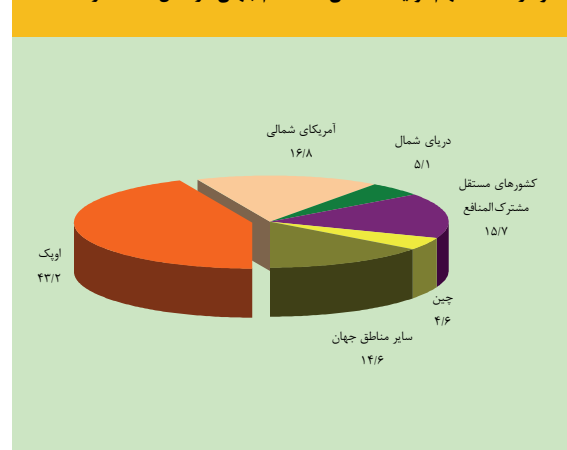
جدول ۴-۳- موازنه عرضه و تقاضای جهانی نفت

(میلیون بشکه در روز)

سه ماهه اول سال	متوسط سال	سال ۲۰۰۷			متوسط سال
		سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه اول	
۲۰۰۸	۲۰۰۷	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۶	
۸۶/۵	۸۴/۸	۸۵/۹	۸۴/۴	۸۴/۴	
۸۶/۷	۸۵/۸	۸۶/۹	۸۵/۶	۸۴/۸	
-۰/۲	-۱/۰	-۱/۰	-۱/۲	-۰/۴	

ماخذ: بولتن ماهانه اوپک، سپتامبر ۲۰۰۸

نمودار ۴-۱- سهم تولیدکنندگان نفت خام جهان در سال ۲۰۰۷ (درصد)

در سال مورد بررسی، میانگین تولید نفت خام جهان با ۰/۲ درصد کاهش نسبت به سال ۲۰۰۶ به ۸۱/۵ میلیون بشکه در روز رسید. تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک نیز ۱/۰ درصد کاهش داشت و به ۳۵/۲ میلیون بشکه در روز رسید، که ۴۳/۲ درصد از تولید نفت خام جهان را تشکیل می‌داد. منطقه خاورمیانه با تولید ۲۵/۲ میلیون بشکه در روز بیشترین میزان تولید نفت خام را در سال ۲۰۰۷ دارا بود.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۶

جدول ۴-۴- تولید نفت خام جهان (۱)

(میلیون بشکه در روز)

سال	درصد تغییر		سهم (درصد)	
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷
غیر اوپک	۴۶/۱	۴۶/۳	۵۶/۵	۵۶/۸
کشورهای عضو OECD	۱۹/۹	۱۹/۲	۲۳/۸	۲۳/۵
اوپک	۳۵/۳	۳۵/۶	۴۳/۵	۴۳/۲
ایران	۴/۴	۴/۴	۵/۴	۵/۴
جهان	۸۱/۳	۸۱/۷	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸
 ۱- شامل NGL، پلمه سنگ نفتی (shale oil) و شن‌های آغشته به نفت (oil sands) نیز می‌باشد.

نسبت به سال ۲۰۰۶ به ۴۸/۹ میلیون بشکه در روز محدود شد. با توجه به تولید نفت خام در این گروه از کشورها، ۶۰/۷ درصد از مصرف آنها در سال ۲۰۰۷ از طریق واردات تامین گردید.

در سال ۲۰۰۷، مصرف نفت جهان به ۸۵/۲ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به سال قبل ۱/۲ درصد رشد نشان می‌دهد. در این سال مصرف کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه با ۰/۸ درصد کاهش

جدول ۴-۵- مصرف نفت جهان (۱)

(میلیون بشکه در روز)

سال	درصد تغییر		سهم (درصد)	
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷
غیر اوپک	۷۷/۱	۷۸/۶	۹۲/۴	۹۲/۲
کشورهای عضو OECD	۴۹/۵	۴۸/۹	۵۹/۳	۵۸/۱
اوپک (۲)	۶/۳	۶/۴	۷/۶	۷/۸
ایران (۳)	۱/۶	۱/۶	۱/۹	۱/۹
جهان	۸۳/۳	۸۴/۲	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

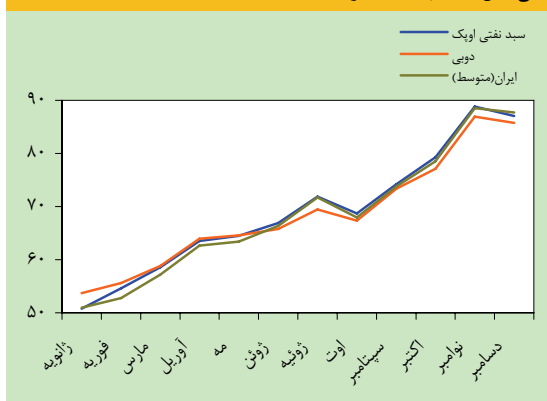
ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸
 ۱- شامل تقاضای داخلی نفت، سوخت‌های هوایی و دریایی، سوخت پالایشگاه‌ها و ضایعات نفتی می‌باشد.
 ۲- عراق، نیجریه و لیبی را شامل نمی‌شود.
 ۳- آمار منتشر شده از سوی BP به میزان قابل ملاحظه‌ای بیشتر از ارقام منتشر شده توسط وزارت نفت است که علت آن می‌تواند برآوردی بودن آمار BP باشد.

۴-۱-۴- روند قیمت نفت

بشکه سبد نفتی اوپک در سه ماهه دوم، سوم و چهارم سال ۲۰۰۷ به ترتیب به ۶۴/۹۷، ۷۱/۵۹ و ۸۵/۰۷ دلار رسید.

در سه ماهه دوم، سوم و چهارم سال ۲۰۰۷، قیمت نفت خام افزایش قابل ملاحظه‌ای داشت. عوامل مختلفی در شکل‌گیری قیمت‌های بالای نفت در این دوره نقش داشتند. از جمله این عوامل می‌توان به رشد تقاضای نفت به ویژه در چین و هند، کاهش سطح ذخیره نفت خام و بنزین در آمریکا، تحولات سیاسی - نظامی در خاورمیانه، تنگناهای پالایشی در کشورهای مصرف‌کننده، تداوم موضوع هسته‌ای ایران، ناآرامی‌ها در نیجریه، وقوع توفان در حوزه کاراییب و کاهش ارزش دلار آمریکا در مقابل ارزهای معتبر جهان، اشاره نمود. شایان ذکر است در ماه دسامبر به علت تقویت ارزش دلار و پیش‌بینی آژانس بین‌المللی انرژی مبنی بر کاهش تقاضا، قیمت انواع نفت خام اندکی کاهش یافت. میانگین قیمت هر

نمودار ۴-۲- متوسط قیمت‌های تک‌محموله‌ای برخی از انواع نفت خام طی سال ۲۰۰۷ (بشکه - دلار)

(بشکه - دلار)

جدول ۴-۶- متوسط قیمت‌های تک‌محموله‌ای (Spot) برخی از انواع نفت خام

مشخصات	متوسط سال ۲۰۰۶	سال ۲۰۰۷				سه ماهه اول	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه چهارم	متوسط سال ۲۰۰۷	سه ماهه اول سال ۲۰۰۸
		سه ماهه اول	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه چهارم						
ایران	۶۰/۱۷	۵۳/۶۱	۶۴/۱۴	۷۱/۱۳	۸۴/۹۳	۶۸/۴۵	۹۱/۹۸	متوسط			
سید نفتی اوپک	۶۱/۰۸	۵۴/۶۵	۶۴/۹۷	۷۱/۵۹	۸۵/۰۷	۶۹/۰۷	۹۲/۶۷	-			
انگلیس	۶۵/۱۶	۵۷/۷۹	۶۸/۸۱	۷۴/۸۷	۸۸/۷۹	۷۲/۵۷	۹۶/۸۵	برنت			
آمریکا	۶۶/۰۴	۵۶/۶۶	۶۴/۹۲	۷۵/۳۵	۹۰/۸۲	۷۱/۹۴	۹۷/۸۷	WTI			

ماخذ: بولتن ماهانه اوپک، ماه‌های مه و ژوئن ۲۰۰۸

۴-۱-۵- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

آن به کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه اختصاص داشت. در این سال کشورهای عضو اوپک ۹۱/۲ هزار میلیارد متر مکعب (۵۱/۴ درصد) و ایران ۲۷/۸ هزار میلیارد متر مکعب (۱۵/۷ درصد) از ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان را در اختیار داشتند.

در سال ۲۰۰۷، ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان ۱۷۷/۴ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به سال ۲۰۰۶ حدود ۰/۷ درصد افزایش داشت. ذخایر اثبات شده کشورهای غیر اوپک ۸۶/۲ هزار میلیارد متر مکعب بود که ۱۵/۸ هزار میلیارد متر مکعب

جدول ۴-۷- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

(هزار میلیارد متر مکعب)

سال	درصد تغییر		سه‌م (درصد)	
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷
کل غیر اوپک	۸۵/۸	۸۶/۲	۴۸/۸	۴۸/۶
کشورهای عضو OECD	۱۵/۹	۱۵/۸	۹/۰	۸/۹
اوپک	۸۸/۶	۹۰/۳	۵۱/۲	۵۱/۴
ایران	۲۷/۵	۲۷/۶	۱۵/۷	۱۵/۷
جهان	۱۷۴/۴	۱۷۶/۲	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸

۴-۱-۶- تولید گاز طبیعی^(۱)

طبیعی ۸۱/۷ درصد و کشورهای عضو اوپک با تولید ۵۳۷/۸ میلیارد متر مکعب بقیه تولید گاز طبیعی جهان را به خود اختصاص دادند. ایران نیز با تولید ۱۱۱/۹ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی دارای سهمی معادل ۳/۸ درصد بود.

در سال ۲۰۰۷، تولید گاز طبیعی جهان با ۲/۴ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۶ به ۲۹۴۰/۰ میلیارد متر مکعب رسید. کشورهای غیر اوپک با تولید ۲۴۰۲/۲ میلیارد متر مکعب گاز

جدول ۴-۸- تولید گاز طبیعی در جهان

(میلیارد متر مکعب)

سال	درصد تغییر		سه‌م (درصد)	
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷
کل غیر اوپک	۲۲۷۹/۶	۲۳۵۴/۲	۸۲/۰	۸۱/۷
کشورهای عضو OECD	۱۰۶۶/۴	۱۰۸۰/۶	۳۷/۶	۳۷/۲
اوپک	۴۵۹/۹	۵۱۸/۰	۱۸/۰	۱۸/۳
ایران	۱۰۰/۹	۱۰۸/۶	۳/۸	۳/۸
جهان	۲۷۷۵/۵	۲۸۷۲/۲	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸

۱- تولید مورد اشاره در این بخش، تولید تجاری بوده و مقادیر گاز تولید شده را که به مصرف رسیده است شامل می‌شود.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۶

نسبت به سال ۲۰۰۶ به ۱۴۵۴/۳ میلیارد متر مکعب رسید که ۴۹/۸ درصد از مصرف جهان را تشکیل می‌دهد. مصرف کشورهای غیر اوپک و کشورهای عضو اوپک به ترتیب به ۲۵۷۱/۲ و ۳۵۰/۷ میلیارد متر مکعب رسید. در این سال مصرف گاز طبیعی ایران ۱۱۱/۸ میلیارد متر مکعب بود.

۴-۱-۷- مصرف گاز طبیعی

در سال ۲۰۰۷، مصرف گاز طبیعی در جهان به ۲۹۲۱/۹ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به سال ۲۰۰۶، ۳/۱ درصد رشد نشان می‌دهد. در این سال مصرف کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه با ۳/۳ درصد افزایش

جدول ۴-۹- مصرف گاز طبیعی در جهان

(میلیارد متر مکعب)

سهم(درصد)	درصد تغییر		سال				
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷		
۸۸/۱	۸۷/۹	۳/۲	۲/۳	۲۵۷۱/۲	۲۴۹۱/۵	۲۴۳۵/۳	کل غیر اوپک
۴۹/۸	۴۹/۷	۳/۳	*	۱۴۵۴/۳	۱۴۰۷/۷	۱۴۰۷/۶	کشورهای عضو OECD
۱۱/۹	۱۲/۱	۲/۳	۳/۸	۳۵۰/۷	۳۴۲/۹	۳۲۹/۹	اوپک
۳/۸	۳/۸	۲/۹	۵/۸	۱۱۱/۸	۱۰۸/۷	۱۰۲/۴	ایران(۱)
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳/۱	۲/۴	۲۹۲۱/۹	۲۸۳۴/۴	۲۷۶۵/۲	جهان

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸
۱- اختلاف بین تولید و مصرف گاز طبیعی عمدتاً مربوط به واردات گاز می‌باشد.

۴-۲- اوپک

۴-۲-۱- مصرف انرژی‌های اولیه

ایران، ونزوئلا و اندونزی قرار می‌گیرند. اعضای خاورمیانه‌ای این سازمان (شامل عربستان سعودی، ایران، کویت، امارات متحده عربی و قطر) با ۴۵۹/۳ میلیون تن معادل نفت، مصرف بیشتری را نسبت به سایر اعضا (ونزوئلا، اندونزی و الجزایر) داشتند. ایران با ۱۸۲/۹ میلیون تن معادل نفت بیشترین میزان مصرف و عربستان سعودی با ۱۶۷/۶ میلیون تن معادل نفت، دومین رتبه را در بین کشورهای اوپک داشتند.

مصرف انرژی‌های اولیه در کشورهای عضو اوپک از ۶۵۸/۰ میلیون تن معادل نفت در سال ۲۰۰۶ به ۶۸۰/۰ میلیون تن معادل نفت در سال ۲۰۰۷ رسید. انرژی‌های اولیه مورد مصرف کشورهای عضو اوپک عمدتاً شامل نفت و گاز طبیعی می‌باشد. برق‌آبی و زغال‌سنگ به میزان بسیار محدود مورد استفاده

جدول ۴-۱۰- مصرف انرژی‌های اولیه اوپک در سال ۲۰۰۷(۱)

(میلیون تن معادل نفت)

جمع کل	برق‌آبی	انرژی هسته‌ای	زغال‌سنگ	گاز طبیعی	نفت	اعضای خاورمیانه
۴۵۹/۳	۴/۱	۰/۰	۱/۱	۲۳۷/۷	۲۱۶/۴	عربستان سعودی
۱۶۷/۶	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۶۸/۳	۹۹/۳	ایران
۱۸۲/۹	۴/۱	۰/۰	۱/۱	۱۰۰/۷	۷۷/۰	کویت
۲۵/۳	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۱/۳	۱۴/۰	امارات متحده عربی
۶۰/۹	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۳۸/۹	۲۲/۰	قطر
۲۲/۶	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۸/۵	۴/۱	سایر اعضا
۲۲۰/۷	۲۱/۰	۰/۰	۲۸/۵	۷۸/۰	۹۳/۲	اوپک
۶۸۰/۰	۲۵/۱	۰/۰	۲۹/۶	۳۱۵/۷	۳۰۹/۶	

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸
۱- عراق، لیبی، نیجریه و آنگولا را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۲- ذخایر نفت خام

عربستان سعودی با ۲۶۴/۲ میلیارد بشکه و سپس به ایران با ۱۳۸/۴ میلیارد بشکه تعلق داشت. عراق و کویت به ترتیب با ۱۱۵/۰ و ۱۰۱/۵ میلیارد بشکه در رده‌های بعدی قرار داشتند.

در سال ۲۰۰۷، ذخایر نفت خام اوپک به ۹۳۴/۷ میلیارد بشکه رسید که نسبت به سال قبل به میزان ۰/۱ درصد کاهش داشت. از بین ۱۲ کشور عضو اوپک بیشترین ذخایر به

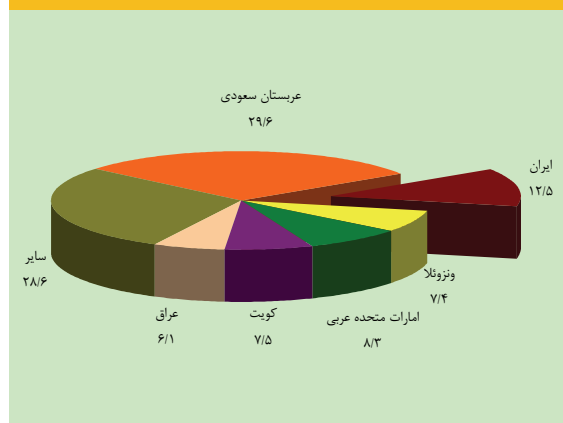
جدول ۴-۱۱- ذخایر اثبات شده نفت خام اوپک

(میلیارد بشکه)

سال	درصد تغییر		سهام (درصد)	
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷
۲۰۰۵	۷۴۲/۹	۷۴۴/۹	۰/۳	۷۹/۶
۲۰۰۶	۷۴۴/۳	۷۴۴/۳	۰/۰	۷۹/۶
۲۰۰۷	۹۳۴/۷	۹۳۴/۳	۱/۰	۲۰۰/۰
عربستان سعودی	۲۶۴/۲	۲۶۴/۳	۰/۰	۲۸/۳
ایران	۱۳۷/۵	۱۳۸/۴	۰/۷	۱۴/۸
عراق	۱۱۵/۰	۱۱۵/۰	۰/۰	۱۴/۳
کویت	۱۰۱/۵	۱۰۱/۵	۰/۰	۱۰/۹
امارات متحده عربی	۹۷/۸	۹۷/۸	۰/۰	۱۰/۵
قطر	۲۶/۹	۲۷/۹	۳/۷	۳/۰
سایر اعضا	۱۸۳/۲	۱۹۰/۴	۳/۹	۲۰/۴
اوپک	۹۲۶/۱	۹۳۵/۳	۱/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸

نمودار ۴-۳- سهم تولیدکنندگان نفت خام اوپک در سال ۲۰۰۷ (درصد)

۴-۲-۳- تولید نفت خام

در سال ۲۰۰۷، میانگین تولید نفت خام اوپک با ۱/۰ درصد کاهش نسبت به سال ۲۰۰۶ به ۳۵/۲ میلیون بشکه در روز رسید. کاهش تولید اوپک در این سال در راستای جلوگیری از سیر نزولی قیمت نفت بود. در این سال تولید اعضای خاورمیانه‌ای اوپک با ۱/۳ درصد کاهش به ۲۳/۷ میلیون بشکه در روز و تولید سایر اعضا با ۰/۴ درصد کاهش به ۱۱/۵ میلیون بشکه در روز رسید. بیشترین میزان تولید اوپک توسط عربستان سعودی با ۱۰/۴ میلیون بشکه در روز و سهمی معادل ۲۹/۶ درصد صورت گرفت.

جدول ۴-۱۲- تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک (۱)

(هزار بشکه در روز)

سال	درصد تغییر		سهام (درصد)	
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷
۲۰۰۵	۲۳۷۰۵	۲۴۰۰۳	۱/۳	۶۷/۳
۲۰۰۶	۲۴۰۰۳	۲۳۶۹۷	-۱/۳	۶۷/۳
۲۰۰۷	۳۵۵۶۰	۳۵۲۰۶	۰/۶	۱۰۰/۰
عربستان سعودی	۱۱۱۱۴	۱۰۸۵۳	-۲/۳	۲۹/۶
ایران	۴۳۵۹	۴۳۸۸	۰/۷	۱۲/۵
عراق	۱۸۳۳	۲۱۴۵	۱۶/۳	۶/۱
کویت	۲۶۱۸	۲۶۸۲	۲/۴	۷/۵
امارات متحده عربی	۲۷۵۳	۲۹۷۱	۷/۹	۸/۳
قطر	۱۰۲۸	۱۱۱۰	۸/۰	۳/۴
سایر اعضا	۱۱۶۳۳	۱۱۵۵۷	-۰/۷	۳۲/۷
اوپک	۳۵۲۳۸	۳۵۵۶۰	۰/۶	۱۰۰/۰

۱- شامل NGL، پلمه سنگ نفتی (shale oil) و شن‌های آغشته به نفت (oil sands) نیز می‌باشد.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۶

۴-۲-۴ - سقف تولید^(۱)

جدول ۴-۱۳ - سهمیه‌های تعیین شده برای اعضای اوپک

(هزار بشکه در روز)

از اول ژانویه (۲)۲۰۰۸	از اول نوامبر (۱)۲۰۰۷	از اول فوریه (۱)۲۰۰۷	
۸۹۴۳	۸۹۴۳	۸۳۹۹	عربستان سعودی
۳۸۱۷	۳۸۱۷	۳۷۸۸	ایران
۱۶۹۱۳	۱۴۴۹۳	۱۳۶۱۳	سایر اعضا
۲۹۶۷۳	۲۷۲۵۳^(۳)	۲۵۸۰۰	سقف تولید

ماخذ: پایگاه اطلاع‌رسانی اوپک

۱- عراق، آنگولا و اکوادور را شامل نمی‌شود.

۲- عراق را شامل نمی‌شود.

۳- سقف تولید براساس افزایش ۵۰۰ هزار بشکه در روز به تولید اوپک (به استثنای آنگولا و عراق) در ماه اوت سال ۲۰۰۷ تعیین شد.

۴-۲-۵ - مصرف نفت

در سال ۲۰۰۷، میانگین مصرف نفت در کشورهای

عضو اوپک^(۲) با ۳/۷ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۶ به ۶/۶ میلیون بشکه در روز رسید. بیشترین و کمترین مصرف اوپک به ترتیب مربوط به عربستان سعودی با ۲/۲ میلیون بشکه در روز و قطر با ۰/۱ میلیون بشکه در روز می‌باشد. مصرف نفت در ایران در سال ۲۰۰۷ حدود ۱/۶ میلیون بشکه در روز گزارش شد که ۲۴/۵ درصد از کل مصرف اوپک را تشکیل می‌داد^(۳).

از اول فوریه ۲۰۰۷، سقف تولید اوپک در سطح

۲۵/۸ میلیون بشکه در روز باقی مانده بود. در اجلاس یکصد و چهل و دوم اوپک که در ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۷ در وین برگزار شد، مقرر گردید که از اول نوامبر سال ۲۰۰۷ میلادی (۱۰ آبان ۱۳۸۶)، سقف تولید اوپک به میزان ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یابد. در این اجلاس برای کشورهای عراق و آنگولا سهمیه‌ای تعیین نشد. افزایش سقف تولید اوپک در راستای تثبیت بهای نفت در بازار جهانی بود. در اجلاس یکصد و چهل و ششم اوپک که در تاریخ ۵ دسامبر ۲۰۰۷ در ابوظبی تشکیل شد، سهمیه تولید اعضا تغییری نداشت، لیکن برای اعضای جدید (آنگولا و اکوادور) به ترتیب ۱/۹ میلیون بشکه در روز و ۵۲۰ هزار بشکه در روز سهمیه تعیین شد. اوپک در اجلاس یکصد و چهل و هفتم و یکصد و چهل و هشتم که به ترتیب در تاریخ اول فوریه ۲۰۰۸ و ۵ مارس ۲۰۰۸ در وین تشکیل شد، سقف تولید سازمان را تغییر نداد.

جدول ۴-۱۴ - مصرف نفت کشورهای عضو اوپک^(۱)

(هزار بشکه در روز)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال		
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷
			۴۲۱۲/۳	۴۴۰۲/۹	۴۵۹۵/۱
اعضای خاورمیانه	۶۹/۴	۶۹/۰	۴/۴	۴/۵	۴۵۹۵/۱
عربستان سعودی	۳۲/۵	۳۱/۴	۷/۴	۶/۱	۲۱۵۳/۶
ایران	۲۴/۵	۲۵/۴	-۰/۲	۳/۰	۱۶۲۰/۷
کویت	۴/۲	۴/۳	۰/۵	-۹/۲	۲۷۶/۰
امارات متحده عربی	۶/۸	۶/۶	۷/۳	۱۱/۴	۴۵۰/۰
قطر	۱/۴	۱/۲	۲۰/۳	۲۱/۲	۹۴/۸
سایر اعضا	۳۰/۶	۳۱/۰	۲/۱	-۳/۷	۲۰۲۳/۰
اوپک ^(۲)	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳/۷	۱/۸	۶۶۱۸/۱

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸

۱- شامل تقاضای داخلی نفت، سوخت‌های هوایی و دریایی، سوخت پالایشگاه‌ها و ضایعات نفتی می‌باشد.

۲- عراق، نیجریه، لیبی و آنگولا را شامل نمی‌شود.

۲- عراق، نیجریه، لیبی و آنگولا را شامل نمی‌شود.

۳- براساس آمار دریافتی از وزارت نفت، مصرف نفت در ایران کمتر از ارقام گزارش شده در نشریه آماری BP می‌باشد.

۱- سقف تولید و سهمیه تولید اعضای اوپک تنها نفت خام را پوشش می‌دهد، لذا تولید مایعات و میعانات گازی را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۶- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

به میزان ۱/۰ درصد افزایش داشت. ایران و قطر به ترتیب با ۲۷/۸ و ۲۵/۶ هزار میلیارد متر مکعب، دارای بیشترین ذخایر اثبات شده گاز طبیعی در بین کشورهای عضو اوپک بودند.

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی اوپک در سال ۲۰۰۷

معادل ۹۱/۲ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به سال قبل

جدول ۴-۱۵- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک

(هزار میلیارد متر مکعب)

سهام (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۵		
۷۸/۶	۷۹/۱	۰/۴	۱/۰	۷۱/۷	۷۱/۴	۷۰/۸	اعضای خاورمیانه
۷/۹	۷/۹	۱/۴	۴/۴	۷/۲	۷/۱	۶/۸	عربستان سعودی
۳۰/۵	۳۰/۶	۰/۷	۰/۴	۲۷/۸	۲۷/۶	۲۷/۵	ایران
۳/۵	۳/۵	۰/۰	۰/۹	۳/۲	۳/۲	۳/۲	عراق
۲/۰	۲/۰	۰/۲	۱۴/۵	۱/۸	۱/۸	۱/۶	کویت
۶/۷	۶/۸	-۰/۳	۰/۰	۶/۱	۶/۱	۶/۱	امارات متحده عربی
۲۸/۱	۲۸/۳	-۰/۱	۰/۰	۲۵/۶	۲۵/۶	۲۵/۶	قطر
۲۱/۴	۲۰/۹	۳/۲	۵/۹	۱۹/۵	۱۸/۹	۱۷/۸	سایر اعضا
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱/۰	۲/۰	۹۱/۲	۹۰/۳	۸۸/۶	اوپک (۱)

۱- آنگولا را شامل نمی‌شود.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸

۴-۲-۷- تولید گاز طبیعی^(۱)

۱۱۱/۹ میلیارد متر مکعب می‌باشد که ۲۰/۸ درصد از کل تولید اوپک را شامل می‌شود. الجزایر نیز با تولید ۸۳/۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی و اختصاص ۱۵/۴ درصد از کل تولید اوپک، در مقام دوم قرار دارد.

در سال ۲۰۰۷، تولید گاز طبیعی اوپک با رشدی

معادل ۳/۸ درصد نسبت به سال ۲۰۰۶ به ۵۳۷/۸ میلیارد متر

مکعب رسید. بیشترین تولید گاز طبیعی اوپک مربوط به ایران با

جدول ۴-۱۶- تولید گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک

(میلیارد متر مکعب)

سهام (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۵		
۵۷/۵	۵۶/۶	۵/۶	۵/۷	۳۰۹/۴	۲۹۳/۱	۲۷۷/۲	اعضای خاورمیانه
۱۴/۱	۱۴/۲	۳/۳	۳/۲	۷۵/۹	۷۳/۵	۷۱/۲	عربستان سعودی
۲۰/۸	۲۱/۰	۳/۰	۷/۶	۱۱۱/۹	۱۰۸/۶	۱۰۰/۹	ایران
۲/۳	۲/۵	-۲/۳	۴/۹	۱۲/۶	۱۲/۹	۱۲/۳	کویت
۹/۱	۹/۲	۳/۸	۰/۹	۴۹/۲	۴۷/۴	۴۷/۰	امارات متحده عربی
۱۱/۱	۹/۸	۱۷/۹	۱۰/۷	۵۹/۸	۵۰/۷	۴۵/۸	قطر
۴۲/۵	۴۳/۴	۱/۵	۲/۸	۲۲۸/۴	۲۲۴/۹	۲۱۸/۷	سایر اعضا
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳/۸	۴/۵	۵۳۷/۸	۵۱۸/۰	۴۹۵/۹	اوپک (۱)

۱- عراق و آنگولا را شامل نمی‌شود.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸

۱- تولید مورد اشاره در این قسمت، تولید تجاری بوده و مقادیر گاز تولید شده را که به مصرف رسیده است، شامل می‌شود.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۶

۴-۲-۸- مصرف گاز طبیعی

حدود ۲۶۴/۰ میلیارد متر مکعب (معادل ۷۵/۳ درصد از مصرف کل اعضا) بود که نسبت به سال ۲۰۰۶ به میزان ۳/۰ درصد افزایش داشت.

در سال ۲۰۰۷، مصرف گاز طبیعی اوپک با ۲/۳ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۶، به ۳۵۰/۷ میلیارد متر مکعب بالغ گردید. مصرف گاز طبیعی اعضای خاورمیانه‌ای اوپک در این سال

جدول ۴-۱۷- مصرف گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک (۱)

(میلیارد متر مکعب)

سال	درصد تغییر		سهام (درصد)	
	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۶	۲۰۰۷
۲۴۵/۹	▲۲۰۰۵	۲۵۶/۴	۲۶۴/۰	۲۴۴/۰
۷۱/۲	۷۳/۵	۷۵/۹	۲۱/۸	۲۱/۸
۱۰۲/۴	۱۰۸/۷	۱۱۱/۸	۳۱/۹	۳۱/۹
۱۲/۳	۱۲/۹	۱۲/۶	۳/۶	۳/۶
۴۱/۳	۴۱/۷	۴۳/۲	۱۲/۴	۱۲/۴
۱۸/۷	۱۹/۶	۲۰/۵	۵/۹	۵/۹
۸۴/۰	۸۶/۵	۸۶/۷	۲۴/۷	۲۴/۷
۳۲۹/۹	۳۴۲/۹	۳۵۰/۷	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

۱- عراق، نیجریه، لیبی و آنگولا را شامل نمی‌شود.

مأخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۸

۴-۳- ایران

۴-۳-۱- نفت

و ۴۳/۳ درصد آن به سایر کشورهای آسیا و خاور دور اختصاص داشت. در این سال سهم اروپا از صادرات نفت خام به ۳۲/۴ درصد رسید. علاوه بر این، مقصد ۵/۷ درصد از نفت خام صادراتی کشور قاره آفریقا بوده است.

در سال ۱۳۸۶، قیمت فرآورده‌های عمده نفتی (به استثنای بنزین) بدون تغییر باقی ماند. به این ترتیب، در این سال بهای هر لیتر نفت گاز ۱۶۵، نفت سفید ۱۶۵ و نفت کوره ۹۴/۵ ریال بود. در خرداد ماه ۱۳۸۶، بهای هر لیتر بنزین موتور از ۸۰۰ ریال به ۱۰۰۰ ریال افزایش یافت.

در سال ۱۳۸۶، مصرف داخلی فرآورده‌های نفتی به ۱۵۳۱ هزار بشکه در روز رسید. در سال مورد بررسی، مصرف نفت گاز و بنزین موتور به ترتیب ۵۲۵ و ۳۶۲ هزار بشکه در روز بود که سهمی معادل ۳۴/۳ و ۲۳/۶ درصد از کل مصرف فرآورده‌های نفتی را تشکیل می‌داد.

۴-۳-۲- گاز طبیعی

در سال ۱۳۸۶، با توسعه گازرسانی به مناطق شهری و روستایی کشور، مصرف داخلی گاز طبیعی به ۱۲۲/۵ میلیارد متر

براساس آمار دریافتی از وزارت نفت، در سال ۱۳۸۶ میانگین تولید نفت خام کشور در چارچوب رعایت سهمیه تولید تعیین شده از سوی اوپک به حدود ۴/۱ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال متوسط صادرات نفت خام ایران با ۲/۰ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۲/۵ میلیون بشکه در روز بالغ گردید، لیکن صادرات فرآورده‌های نفتی با ۲۵/۲ درصد کاهش در سطح ۱۹۹ هزار بشکه در روز محدود شد. کل صادرات نفت ایران (شامل نفت خام و فرآورده‌های نفتی) در سال ۱۳۸۶ حدود ۲/۷ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به سال ۱۳۸۵ به میزان ۰/۷ درصد کاهش داشت. در سال مورد بررسی، سهم صادرات نفت خام از کل صادرات نفتی کشور حدود ۹۲/۶ درصد بود. در این سال میانگین تقریبی بهای تک‌محموله‌ای هر بشکه از نفت خام صادراتی کشور با ۳۰/۹ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۵ به ۷۸/۰۴ دلار بالغ گردید.

در سال ۱۳۸۶، معادل ۶۱/۹ درصد از نفت خام صادراتی کشور به قاره آسیا صادر شد که ۱۸/۶ درصد آن به ژاپن

کیلو وات ساعت) صورت گرفت. در این سال بیشترین درصد رشد تولید برق به نیروگاه‌های گازی و چرخه ترکیبی (۹/۳ درصد) اختصاص داشت و از تولید برق توسط نیروگاه‌های آبی حدود ۱/۷ درصد کاسته شد. برق تولید شده توسط نیروگاه‌های بخاری نیز ۲/۴ درصد رشد داشت.

در سال ۱۳۸۶، مصرف برق با ۵/۸ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۵ به ۱۵۵/۶ میلیارد کیلو وات ساعت رسید. در این سال بیشترین درصد رشد مصرف برق به بخش روشنایی معابر (۱۲/۱ درصد) اختصاص داشت. رشد مصرف برق در بخش‌های تجاری، صنعتی، عمومی و خانگی به ترتیب ۹/۱، ۸/۷، ۵/۷ و ۴/۹ درصد بود. در این سال مصرف برق در بخش کشاورزی حدود ۱/۲ درصد کاهش داشت. بیشترین سهم مصرف برق مربوط به بخش خانگی با ۳۳/۶ درصد و سپس بخش صنعتی با ۳۱/۸ درصد بود.

مکعب رسید که نسبت به سال ۱۳۸۵ به میزان ۱۱/۶ درصد رشد نشان می‌دهد. در این سال میزان صادرات گاز طبیعی کشور با ۱/۸ درصد کاهش به ۵/۶ میلیارد متر مکعب رسید.

۴-۳-۳- برق

در سال ۱۳۸۶، تولید برق کشور با ۵/۹ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۵ بالغ بر ۲۰۳/۸ میلیارد کیلو وات ساعت گردید. از کل برق تولید شده در کشور، معادل ۱۹۰/۲ میلیارد کیلو وات ساعت (۹۳/۳ درصد) به نیروگاه‌های تحت مدیریت وزارت نیرو و ۱۳/۶ میلیارد کیلو وات ساعت (۶/۷ درصد) به سایر موسسات اختصاص داشت.

در سال مورد بررسی، بیشترین میزان تولید برق توسط نیروگاه‌های بخاری (۹۱/۱ میلیارد کیلو وات ساعت) و کمترین میزان تولید توسط نیروگاه‌های دیزلی (۰/۲ میلیارد